УДК 614.9:636.2.053.083.313

ГІГІЄНА УТРИМАННЯ ТЕЛЯТ ХОЛОДНИМ СПОСОБОМ

Л.О. Афанасьєва, *студентка ІІІ курсу факультету ТВППТСБ*[*]

Миколаївський національний аграрний університет

Розглянуто характеристику утримання телят в індивідуальних будиночках з дахом що знімається, в індивідуальних будиночках з вигульним майданчиком, в індивідуальних клітках під навісами, та груповим утриманням в боксах. При утримані телят холодним способом у них підвищується імунітет, значно знижуються захворювання, підвищується їх збережуваність.

Ключові слова: індивідуальний будиночок, солома, молозиво,годівля, температура.

Постановка проблеми. Метод холодного вирощування телят полягає в тому, що вони дихають чистим зовнішнім повітрям природної температури і вологості, практично позбавленим шкідливого мікроклімату тваринницького приміщення, що сприяє вирощуванню здорових та міцних тварин [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дане дослідження зроблене на основі статті «Інтенсивність росту телиць за умов холодного утримання» у якій представлено переваги холодного методу, його особливості, раціональність використання [2].

Постановка завдання. Представити характеристику способу утримання телят холодним методом та знайти переваги даного методу.

Теоретичне обґрунтування проведених досліджень. Суть практичного застосування холодного методу вирощування телят полягає у тому, що після 24 годин від народження, коли теля обсохло й мало кілька випоювань молозивом, його переносять в індивідуальні приміщення на вулиці (попередньо ретельно

[*] Науковий керівник – канд. с.-г. наук, доцент Бондар А.О.

розтерши йому шкірний покрив). При цьому у телят відбувається рання стійка і довготривала адаптація до холоду [3].

На сьогодні існують різні модифікації холодного методу вирощування телят у зимово-весняний період, серед яких доцільно виділити такі системи утримання тварин на вулиці:

- в індивідуальних клітках із дахом, який знімається;
- в індивідуальних клітках-будиночках з вигульними майданчиками;
- в індивідуальних клітках під навісами (рис. 1);
- в індивідуальних клітках у нетипових холодних приміщеннях капітального чи полегшеного типу з вигульними майданчиками на вулиці;
- після дво-, тримісячного віку – групове безприв'язне утримання в ізольованих боксах на глибокій солом'яній підстилці в нетипових холодних приміщеннях капітального або спорудах полегшеного типу з вигульними майданчиками на вулиці.

Рис. 1. **Індивідуальна клітка під навісом**

На вулиці теля в індивідуальній клітці-будиночку (рис. 2) слід утримувати на глибокій солом'яній підстилці завтовшки 20-30 см (7-8 кг соломи). Для досягнення чистоти й сухості повітря в клітці-будиночку треба регулярно змінювати верхній шар соломи. Щоденно в індивідуальні клітку або будиночок, з урахуванням ступеня забруднення підстилки, потрібно вносити 2-3 кг свіжої соломи, причому, верхній шар підстилки завтовшки 5-8 см постійно слід

підтримувати сухим. Якщо теля утримують на відкритому повітрі в індивідуальних клітках з дахом, який знімається, то в теплу пору дах слід зняти.

Рис. 2. **Індивідуальна-клітка будиночок**

Якщо теля утримують на відкритому повітрі в індивідуальних клітках з дахом, який знімається, то в теплу пору дах слід зняти. Коли на вулиці дуже холодно, то клітку зверху та боків додатково треба утеплити соломою. В індивідуальній клітці або будиночку не повинно бути більше одного теляти. Індивідуальні клітки та будиночки перед новою постановкою телят треба очистити від гною, продезінфікувати, побілити і тільки через тиждень можна запускати в них новий молодняк.

Індивідуальна клітка-будиночок з вигульним майданчиком (рис. 3) для телят на вулиці має розміри: довжина – 2,5 м, ширина – 1,2 м, висота передньої стінки – 1,2 м, задньої – 1,1 м – виготовляється із суцільних стінок (дошок, фанери, пластмаси або інших матеріалів). Довжина вигульного майданчику для прогулянок телят – 1,8 м. Краще його виготовити зі щитів у вигляді штахетнику чи дерев’яних дошок. Зовні клітки-будиночки рекомендується оббивати поліетиленовою плівкою. Відстань між клітками-будиночками – 0,5-1,0 м, яку взимку, за низьких температур та при заметілях, слід заповнити соломою. Індивідуальна клітка-будиночок може мати дверці або не мати передньої стінки взагалі, щоб теля мало змогу вільно виходити на вигульний майданчик. У цьому разі передню частина будиночка закривають брезентом або мішковиною у

вигляді шторки. Для захисту від дії атмосферних опадів використовують поліетиленову плівку або руберойд. На тверде покриття в будиночку укладають підстилку з тирси завтовшки 20-25 см, яку застилають соломою спочатку з розрахунку 7,5 кг на один будиночок (товщина шару соломи – 30 см). Якщо на вулиці температура нижче 8...10°С, заметіль або негода, то шторку опускають, але теля вільно може виходити з будиночка, якщо на вулиці теплішає, – шторку доцільно підняти. За температури -25...30°С будиночок з боків треба утеплити тюками соломи чи іншими матеріалами.

Рис. 3. **Індивідуальний будиночок з вигульним майданчиком**

У зимово-весняний період з індивідуальних кліток або будиночків на вулиці телят рекомендується переводити в холодні приміщення, в групові бокси (рис. 4) – не раніше двомісячного віку. Групове безприв'язне утримання телят (по 5-10 голів залежно від віку) допомагає тваринам краще витримувати низькі температури (до -30°С), раніше привчитись до поїдання рослинних кормів, що прискорює розвиток органів системи травлення, сприяє формуванню міцного кістяка. За групового утримання телят площа підлоги на одну тварину становить не менше 2 м^2/гол., фронт годівлі – не менше 40 см. Холодне приміщення обов'язково повинно мати добру вентиляцію.

За холодного методу вирощування телят важливо дотримуватись основних правил випоювання їх молозивом та молоком, а також годівлі рослинними

кормами. Незалежно від того, в який час доби телиться корова, є дуже чітка зоотехнічна вимога – теля потрібно напоїти не пізніше ніж через 30-40 хвилин після народження.

Рис. 4. **Групові бокси**

За холодного методу вирощування телят важливо дотримуватись основних правил випоювання їх молозивом та молоком, а також годівлі рослинними кормами. Незалежно від того, в який час доби телиться корова, є дуже чітка зоотехнічна вимога – теля потрібно напоїти не пізніше ніж через 30-40 хвилин після народження.

За холодного методу вирощування телят важливо дотримуватись основних правил випоювання їх молозивом та молоком, а також годівлі рослинними кормами. Незалежно від того, в який час доби телиться корова, є дуже чітка зоотехнічна вимога – теля потрібно напоїти не пізніше ніж через 30-40 хвилин після народження.

За холодного методу вирощування телят важливо дотримуватись основних правил випоювання їх молозивом та молоком, а також годівлі рослинними кормами. Незалежно від того, в який час доби телиться корова, є дуже чітка зоотехнічна вимога – теля потрібно напоїти не пізніше ніж через 30-40 хвилин після народження. Це обумовлюється тим, що з часом молозиво втрачає свою якість, у ньому стає менше імуноглобулінів, які захищають організм новонародженої тварини від різних захворювань.

Протягом першої доби від народження теля слід поїти теплим молозивом температурою 36...38°С не менше п’яти-шести разів. У два-сім днів від народження теляті рекомендується випоювати молозиво три-чотири рази на добу. Для покращання процесу травлення телятам у віці 3-20 днів від народження доцільно через 1,5 години після випоювання молозивом і молоком додатково давати 0,5-1,0 літр теплої кип’яченої води двічі-тричі на добу. Після 20-денного

віку теляті можна давати теплу воду в будь-який час доби. Науковці рекомендують також витирати морду теляти після випоювання молозивом або молоком, щоб у нього не виникало рефлексу ссання. В разі вирощування телят на холоді потрібно суворо дотримуватись розпорядку дня й годувати тварин три-чотири рази на добу.

Основні переваги холодного методу такі: зменшуються витрати на утримання та будівництво типових теплих капітальних приміщень для тварин, підвищується імунітет тварин, значно знижуються захворювання телят, значно скорочується падіж новонароджених телят, підвищується їх збережуваність, зменшуються витрати на лікування тварин, покращується мікроклімат приміщень, зменшуються витрати електроенергії. Ручна праця та витрати кормів за холодного вирощування дещо збільшуються (на 5-15%), але це компенсується вищими середньодобовими приростами телят у всі пори року. Ще одна перевага полягає в тому, що телиці на один-два місяці раніше досягають парувального віку, а відтак, значно зменшуються витрати на вирощування майбутньої корови. І нарешті, молодняк, який вирощено за технологією холодного методу поза теплими приміщеннями, у подальшому практично завжди продуктивніший, ніж тварини, вирощені в традиційних умовах [4].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже для успішного застосування холодного методу вирощування телят потрібно дотримуватись усіх зоотехнічних вимог щодо утримання та повноцінної годівлі тварин і враховувати конкретні умови й можливості господарства.

Список використаних джерел

1. Технології вирощування телят [Електронний ресурс] – Веб-сайт. –Режим доступу: http://www.agro-business.com.ua/suchasne-tvarynnytstvo/ Технологія вирощування телят. – Мова укр. – Дата останнього доступу: 12.10.2016.
2. Науково-технічний бюллетень ІТ НААН № 109 – Петруша Е. З., Нагорний С. А. – Х.: Харківський університет ім. Петра Василенка, 2011р.

3. Содержание телят зимой [Електронний ресурс] – Веб-сайт. – Режим доступу: http://soft-agro.com/telyata-2/ Содержание телят зимой. – Мова рус. – Дата останнього доступу: 20.10. 2016.
4. Холодний метод [Електронний ресурс] – Веб-сайт. – Режим доступу: http://propozitsiya.com/ua/holodniy-metod-viroshchuvannya-telyat. – Мова укр. – Дата останнього доступу: 16.10. 2016.